

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ELEKTRİK YÜKSEK GERİLİM TESİSLERİ İŞLETME SORUMLULUĞU YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Uygulama ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmelik, elektrik yüksek gerilim tesislerinde, can ve mal güvenliğinin sağlanması, ekonomik kayıpların önlenmesi için gerekli işletme hizmetleri ile bu hizmetlerin yürütülmesini üstlenen işletme sorumlusu elektrik mühendisinin, görev, yetki ve çalışma yöntemlerini düzenlemek amacı ile hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, 1 kV'un üstündeki yüksek gerilim (YG) tesislerinin işletme sorumluluğunu üstlenen elektrik mühendislerinin, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yürürlüğe konulan 30.11.2000 tarihli ve 24246 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde görev, yetki ve yükümlülüklerine ilişkin düzenlemeleri kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Uygulama

Madde 4 — Bu Yönetmelik, YG tesislerinin kuruluş aşamasını tamamlaması sonrasında yürütülen geçici kabul çalışmaları ile başlayıp, tesislerin gerilim altında bulunduğu süre içinde uygulanır.

Tanımlar ve Kısaltmalar (Değişik başlık:RG-5/10/2024-32683)

Madde 5 — Bu Yönetmelikte geçen:

- a) TMMOB: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini,
- b) EMO: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odasını,
- c) Mühendis: EMO üyesi elektrik yüksek mühendisi ya da elektrik mühendisini,
- d) İşletme: Anma değeri 1 kV'un üzerindeki enerji alınan nokta ile alçak gerilim (AG) ana şaltlere (hariç) kadar olan bölümlerin oluşturduğu enerjili veya enerjisiz kısımları,
- e) İşveren: İşletmenin sahibi ve/veya kullanıcıını,
- f) İşletme personeli: İş yerinde mevcut, işletme ile ilgili görevler üstlenmiş ya da üstlenecek olan, işveren tarafından belirlenmiş ve görevlendirilmiş personeli,
- g) İşletme sorumluluğu: Bu Yönetmelikte tanımlanan işletmede güvenlik önlemlerinin alınması, ortaya çıkan arızalarda yapılacak müdahalelere nezaret edilmesi ve gerekli manevraların yapılması, sorumlulukları ile ilgili konularda **(Değişik ibare:RG-5/10/2024-32683)** işverene rapor verilmesi, gerekli test ve bakımlarının yaptırılması, gerekli iş güvenlik malzemelerinin tesiste bulundurulmasının sağlanması hizmetlerini,
- h) İşletme sorumlusu: EMO tarafından belgelendirilmiş, yüksek gerilimli kuvvetli akım tesislerinde teknik konulardan sorumlu elektrik yüksek mühendisi ya da elektrik mühendisini,
- i) **(Değişik:RG-5/10/2024-32683)** YGTİS belgesi: EMO tarafından belirlenen uygulama esaslarına göre düzenlenmiş YG tesislerinde işletme sorumluluğu yetkilendirme belgesini,
- j) Enerji sağlayan kuruluş: İşletmenin enerji aldığı ilgili kurum, kuruluş ya da görevli şirketi,
- k) YG: Yüksek gerilimi,
- l) AG: Alçak gerilimi,
- m) SMM: Serbest Müşavir Mühendisi,
- n) **(Ek:RG-5/10/2024-32683)** YGTİS: YG tesislerinde işletme sorumluluğunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

İşletme Sorumluluğu Koşulları

Madde 6 — (Değişik:RG-5/10/2024-32683)

İşletme sorumluluğu koşulları şunlardır:

a) İşletme sorumluluğunu üstlenecek mühendislerin, EMO tarafından verilen YGTİS belgesine sahip olmaları gerekir.

b) İşletme sorumluluğu, işletmelerde tam gün ve tam yıl esasına göre çalışan belge sahibi mühendisler tarafından üstlenilir. Ancak işletmelerde yeterli ya da bu niteliklere sahip mühendisin bulunmaması durumunda bu hizmet, EMO tarafından yılsonuna kadar geçerli olmak üzere verilen Elektrik 1kV üstü ve 1kV altı tesisler SMM belgesi ve YGTİS belgesi sahibi olan mühendisler tarafından EMO onaylı sözleşme ile üstlenilebilir.

Ortaklığın çoğunluk hissesine sahip olduğunun belgelenmesi şartıyla, YGTİS belgesi sahibi mühendisler, sahibi olduğu tesisin işletme sorumluluğunu, SMM olma şartı aranmaksızın EMO onaylı sözleşme ile üstlenebilirler.

Kamu veya özel sektör kurum ve kuruluşlarında tam gün ve tam yıl esasına göre ücretli kamu personeli olarak mühendis kadrosunda çalışan YGTİS belgesi sahibi mühendisler, sadece istihdam edildikleri ve/veya iş tanımının yapıldığı adreste bulunan, tek bir elektrik sözleşmesi ile elektrik alan YG tesisinin işletme sorumluluğunu üstlenebilirler.

İşletme sorumluluğunu üstlenen elektrik mühendisinin üstlendiği YG tesisi sayısı ya da toplam gücü, EMO Yönetim Kurulu tarafından belirlenen sınırdan fazla olamaz. Üyenin üzerinde başka işletme sorumluluğu hizmeti olmaması halinde tek aboneli tesislerde güç sınırı aranmaz.

İşletme sorumluluğu hizmetinin il sınırları bazında yapılması esastır. Ancak şube sınırları içerisinde kalmak kaydıyla şube yönetim kurulunun onayı ile işletme sorumluluğunu üstlenecek mühendisin faaliyet gösterdiği ile komşu olan illerle sınırlı olmak üzere işletme sorumluluğu üstlenilebilir.

Kamu kuruluşları tarafından farklı illerde bulunan tesisleri için yapılan "İşletme Sorumluluğu" hizmet alımı ihalelerini veya ulusal ölçekte faaliyet gösteren özel hukuka ve kamu hukukuna tabi olan tüzel kişilerin aynı kapsamda yapacağı görevlendirme sözleşmelerini "Yüklenici" sıfatıyla üstlenecek mühendislik firmaları, 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Serbest Müşavir Mühendislik Hizmetleri Yönetmeliğinin 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddelerinde tarif edilen koşulları haiz olmaları (hizmet alımının içeriğinde yalnızca işletme sorumluluğu olmayan durumlarda bu koşul aranmaz) ve hizmet sözleşmelerini ibraz etmeleri kaydıyla ilgili şube yönetim kurullarının onayı ile, tesislerin bulunduğu illerde faaliyet gösteren belge sahibi bir mühendis ile "Alt Yüklenici" sıfatıyla sözleşme yaparak işletme sorumluluğunu üstlenebilirler. Bu sözleşmelerde "Ana İşveren" ve hizmet sözleşmesinin "Yüklenici"si, işverenin yükümlü olduğu konulardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olur.

Resmî kurum ve kuruluşların ihaleli işletme sorumluluğu hizmetlerinde, ihale bedeli üzerinden işlem yapılır.

İşletme Sorumlusunun Yükümlülükleri

Madde 7 — (Değişik:RG-5/10/2024-32683)

İşletme sorumlusu;

a) İşverene ait olan bu Yönetmelik kapsamındaki YG tesislerinin (üçüncü şahıslarla ortak kullanılan YG tesisleri hariç olmak üzere) işletme sorumluluğunu üstlenir ve kanunlar karşısındaki sorumluluk dışında, işveren adına enerji sağlayan kuruluşa karşı da sorumlu ve muhatap olur.

b) Görevi üstlenmesini takiben mevcut YG tesislerini denetler, tesislerin halihazır durumda işletme yönünden kusur ve eksikliklerinin bulunup bulunmadığını belirler ve durumu işverene rapor eder.

c) Belirlenen işletme personelinin eğitimini yaptırır ve herhangi bir yanlış manevraya meydan vermeyecek şekilde gerekli önlemleri alır.

ç) YG tesislerinin tek hat şemasını hazırlayarak YG hücrelerinin yer aldığı bölüme asılmasını sağlar.

d) Manevra yönergeleri hazırlayarak işletme personeline imza karşılığında verir ve bu yönergeler yeteri boyutta bir levhaya yazılarak YG hücrelerinin yer aldığı bölüme ayrıca asılır.

e) Güvenlik malzemelerinin yetersizliği halinde durumu işverene raporlar ve yeterli duruma getirilmesini sağlar, ayrıca var olan güvenlik malzemelerinin bakımlarını, yeterli aralıklarla kontrol ve testlerini yaptırır.

f) İşletmelerde gereken manevraların yapılmasını sağlar. Aynı zamanda bu manevraların bir kısmını ya da tamamını yönergeler çerçevesinde kendi gözetimi altında ve sorumluluğu kendisine ait olmak üzere yetkili bir işletme personeline yaptırabilir. Yönergeler dışında yapılan manevralardan ya da personelin kişisel hatalarından doğacak kazalardan işletme sorumlusu, sorumlu değildir.

g) İşletme sırasında ortaya çıkacak arıza açmalarında, açmanın değerlendirilerek gereken manevranın yapılması talimatını verir.

ğ) İşletme yönünden işvereni enerji sağlayan kuruluş nezdinde temsil eder, enerji sağlayan kuruluştan enerji kesintisi talebinde bulunur, yeniden enerji verilmesini talep eder, kesinti arızası ve benzeri konularda enerji sağlayan kuruluş ile gerekli ilişkileri sürdürür.

h) İşveren, enerji sağlayan kuruluş ve bakım sorumlusu ile ilgili gerekli ilişkileri sürdürerek bakım işlerinin gün ve saatini belirler ve gerekli koordinasyonu sağlar.

ı) Bakım ekiplerinin tesislerde yapacakları bakımlar dolayısıyla teçhizatın gerilimden izole edilmiş ve topraklanmış olarak bakım ekibine teslimini ve bakım sonrasında teçhizatın kontrol edilerek bakım ekibinden devralınmasını ve ardından gerekli manevraların yapılarak normal işletmeye geçirilmesini sağlar.

i) Mevcut YG teçhizatının durumunu sürekli olarak izler ya da izletir, yapacağı değerlendirme sonucunda müdahaleyi gerektirecek bir tespitin yapılması halinde durumu işverene yazılı olarak bildirir.

j) Sorumluluğu altındaki tesislerin günlük bakımının işletme personeli tarafından yapılmasını sağlar.

k) İşletmeye ilişkin topraklama testlerinin, işletmenin çalışma koşullarına ve 21/8/2001 tarihli ve 24500 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliđine göre düzenli aralıklarla veya gerektiğçe yaptırılmasından sorumludur.

l) Gerek gördüğünde ya da en fazla dört ayda bir tesisin durumuna, yapılacak çalışmalara, varsa sorunlara, çözüm önerilerine ve alınacak önlemlere ilişkin raporunu enerji sağlayan kuruluşa, işverene ve ilgili EMO birimine vermek üzere rapor düzenler.

İşletme sorumluluğu hizmetinin SMM tarafından üstlenilmesi halinde YG tesisi en az ayda bir kez denetlenir.

Özel görevler ve sözleşmeler dışında enerji tüketiminin izlenmesi ve kompanzasyon tesisinin sağlıklı çalışıp çalışmadığının denetlenmesi sorumluluk kapsamında değildir.

İşverenin Yükümlülükleri

Madde 8 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-5/10/2024-32683)

İşverenin yükümlülükleri şunlardır:

a) İşletme sorumlusunun görevlerini yerine getirebilmesi için gerek duyduğu imalatların ya da hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamak, teçhizat ile ilgili bakım ve onarım işlerini yaptırmak, talep edilen güvenlik malzemelerini almak, işletme sorumlusunu görevin gerektirdiği ölçüde yetkili kılmak, işletme sorumlusu değişikliklerini enerji sağlayan kuruluşa ve EMO'ya bildirmek.

b) İşletme sorumlusunun talimatlarını ve uyarılarını dikkate alarak uyulmasını sağlamak.

Bu madde kapsamındaki talimat ve uyarılara uyulmamasından kaynaklanacak her türlü kayıptan işveren sorumludur.

EMO'nun Yükümlülükleri

Madde 9 – (Değişik:RG-5/10/2024-32683)

EMO'nun yükümlülükleri şunlardır:

a) Bu Yönetmelikte tanımlanan hizmetlerin yürütülmesinde EMO, kanun ve yönetmelikler ile belirlenen görev ve yetkilerini kullanarak bir yandan hizmetin yürütülmesindeki teknik gereklilikleri ve hizmet kalitesini sağlar, diğer yandan üyelerin haklarının korunmasında gerekli gördüğu girişim ve müdahalelerde bulunur.

b) EMO Yönetim Kurulu, şube yönetim kurulu önerileri doğrultusunda işletme sorumluluğuna ilişkin (üst sınır 30 adet ve 30 MVA olmak kaydıyla) güç, sayı, kapasite, bölge ve benzeri konularda sınırlamayı belirler.

c) EMO Yönetim Kurulu, belge ve SMM hizmetlerine ilişkin işletme sorumluluğu hizmet bedellerini her yıl belirleyerek yayınlar.

ç) İşletme sorumlularının sicilleri, işletme sorumlusuna ve işletmeye ait formlar üzerinde ilgili EMO birimleri tarafından ayrı ayrı tutulur.

d) EMO, elektrik YG tesislerinde işletme sorumluluğu hizmetini üstlenecek mühendislere yönelik YGTİS belgesi düzenler.

e) EMO her yıl YGTİS belgesinin yenilenip yenilenmeyeceğine, işletme sorumlusunun; düzenlediği raporlara, yıl içinde katıldığı meslek içi eğitim kurslarına ve mühendislik etik kurallarına uyulup uyulmadığına bakarak karar verir.

f) Belgelerin verilip verilmemesinde ya da yenilenip yenilenmemesinde son karar organı EMO Yönetim Kuruludur.

g) EMO Yönetim Kurulu gerek gördüğü yerlerde işletme sorumluluğu meslek içi eğitim programlarını düzenler.

İşletme Sorumluluğunun Geçici Süreli Devri

Madde 10 — İşletme sorumlusu, sorumluluklarını bir başka belge sahibi mühendise sağlık, askerlik görevi, yurt dışı seyahati ve benzeri geçerli ve zorunlu nedenlere dayanmak kaydı ile geçici bir süre devredebilir. Ancak bu talebin ve yeni sorumlunun **(Değişik ibare:RG-5/10/2024-32683)** işverence kabul edilmesi ve düzenlenecek devir protokolünün EMO tarafından onaylanması gerekir.

İşletme Sorumluluğunun Sona Ermesi

Madde 11 — (Değişik:RG-5/10/2024-32683)

İşletme sorumluluğu;

a) İşletme sorumlusu mühendisin çalıştığı işletmeden ayrılması ya da görev değişikliği,

b) İşletme sorumlusu SMM üye tarafından sözleşmenin feshedilmesi,

c) İşletme sorumlusu üyeye EMO tarafından geçici ya da sürekli meslekten men cezası verilmesi,

ç) İşletme sorumlusunun sağlık sorunları, askerlik ve benzeri nedenlerle sorumluluğunu yerine getirecek koşulları kaybetmesi,

d) İşverenin işletme sorumlusu ile arasındaki sözleşmeyi feshetmesi,

e) İşletme sorumlusunun belge alma koşullarını yitirmesi,

hallerinde sona erer ve bu durum EMO'ya bildirilir.

İşletmenin faaliyetini sürdürmesi durumunda, işveren tarafından hemen yeni bir işletme sorumlusu belirlenerek enerji sağlayan kuruluşa ve EMO'ya bildirilir, gerekli işlemler yerine getirilir.

Birinci fıkranın (e) bendi kapsamında işletme sorumluluğunun sona ermesi halinde EMO tarafından bu durum işverene ve enerji sağlayan kuruluşa yazılı olarak bildirilir ve işveren yeni işletme sorumlusunu belirleyerek EMO'ya ve enerji sağlayan kuruluşa bildirir.

Meslek İçi Eğitime Katılım

Madde 12 — İşletme sorumluluğu hizmetinin önemi ve özelliği açısından işletme sorumluluğu üstlenecek kişiler, EMO Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi (MİSEM) tarafından düzenlenen meslek içi eğitim seminerlerine katılarak **(Değişik ibare:RG-5/10/2024-32683)** YGTİS belgesi almak zorundadır.

Daha önce bu eğitime katılmış olan üyelere EMO tarafından belgeleri verilir.

EMO tarafından düzenlenecek eğitim programı kapsamında, iş güvenliği mevzuatı, hukuksal sorunlar, ilk yardım, güvenlik malzemeleri, manevralar, kesiciler, ayırıcılar, sigortalar, koruma sistemleri, topraklama, transformatörler, kablolar, elektrik tarifeleri, kompanzasyon sistemleri gibi konular yer alır.

Belge Verilmesi

Madde 13 — (Değişik:RG-5/10/2024-32683)

YGTİS belgesi aşağıdaki koşullarda verilir:

a) İşletme sorumlusunun;

1) SMM olarak çalışıyorsa EMO'dan yılsonuna kadar geçerli Elektrik 1kV üstü ve 1kV altı tesisler SMM belgesi almış olması, özel sektörde çalışıyorsa tam gün ve tam yıl esasına göre çalıştığını belgelemesi zorunludur.

2) Üyelik yükümlülüklerini düzenli olarak yerine getirmesi ve EMO tarafından kısıtlanmamış olması gerekir.

3) Lisans diploması unvanı elektrik yüksek mühendisi ya da elektrik mühendisi olmalıdır.

Lisans diplomasında elektrik elektronik mühendisi unvanı taşıyan EMO üyelerinin YGTİS belgesi, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Serbest Müşavir Mühendislik Hizmetleri Yönetmeliğinin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinin (8) numaralı alt bendi dikkate alınarak düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Geçici Madde 1 — Bu Yönetmeliğin yayınlandığı yıl içinde yayınlanma tarihine kadar gerçekleştirilen hizmet sözleşmeleri yıl sonuna kadar geçerlidir. Bu sözleşmelerin yenilenmesi aşamasında bu Yönetmelik hükümlerine uyulur.

Geçici Madde 2 — Meslek içi eğitime katılım ile ilgili 12 nci maddenin 1 inci fıkrası 01/01/2004 tarihinden itibaren geçerlidir.

Yürürlük

Madde 14 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15 — Bu Yönetmelik hükümlerini, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
	18/3/2004	25406
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1.	12/1/2008	26754
2.	22/1/2019	30663
3.	5/10/2024	32683